
DRUGI KONGRES SAVEZA KNJIŽEVNIKA

26—28. XII 1949, ZAGREB

PRED DRUGI KONGRES*)

U Zagrebu, 26. o. m. počinje Drugi kongres Saveza književnika Jugoslavije. Plenum uprave Saveza, na sastanku održanom u Zagrebu 11. ovog meseca predvideo je sledeći dnevni red:

1) Uvodna reč Iva Andrića; 2) O stanju i razvoju naše književnosti od Prvog kongresa Saveza književnika do danas — referat Č. Minde-rovića; 3) O našoj savremenoj proznoj književnosti — referat V. Gligorića; 4) O savremenoj jugoslovenskoj poeziji — referat Milana Bogdanovića, sa koreferatima iz Slovenije i Makedonije; 5) O problemima naše drame — referat Marijana Matkovića; 6) Naša savremena kritika — referat Petra Šegedina; 7) Stvaralački problemi naših mladih pisaca — referat Josipa Barkovića; 8) O položaju i razvoju naših manjinskih literatura — referat Mladena Leskovca; 9) Predlog nacrtu novog statuta Saveza književnika Jugoslavije — referat Marin Franičević.

Svi referati biće sa diskusijom. Posle finansijskog izveštaja i izveštaja komisije za molbe i žalbe, biće izvršen izbor nove uprave.

U ponedeljak 26. decembra počinje u Zagrebu Drugi kongres književnika Jugoslavije.***) Od Prvog kongresa, decembra 1946, do danas, književnici Jugoslavije razvili su veoma široku

*) Politika, 18. XII 1949.

**) Politika, 24. decembar 1949.

aktivnost. U tom periodu, pored novih proz-
nih, pesničkih i dramskih dela, kojma je obo-
gaćena naša savremena literatura, pisci Jugo-
slavije bili su u stalnom ličnom dodiru i sarad-
nji sa ostalim trudbenicima naše zemlje. Udru-
ženja književnika po svim republikama orga-
nizovala su razna predavanja, književne večeri,
akademije posvećene značajnim ličnostima i
važnim istorijskim datumima. Tako su članovi
Udruženja književnika Srbije održali 80 preda-
vanja (62 u Beogradu, 18 u unutrašnjosti), i 129
književnih večeri (58 u Beogradu, 71 u unu-
trašnjosti); članovi Društva književnika Hr-
vatske priredili su 169 književnih večeri, a
književnici Bosne i Hercegovine 111 predavanja,
133 književne večeri i 7 akademija. U ostalim
republikama život književnika takođe je bio
ispunjen sličnim društvenim manifestacijama.

Na inicijativu Saveza književnika Jugoslavije,
koji ovih dana beleži tri godine postojanja i
plodnog rada, udruženja književnika svih re-
publika organizovala su česte posete pisaca iz
jedne republike u drugu. Tako su srpski pisci
obišli mnoge gradove, sela, seljačke radne za-
druge, rudnike i druga velika radilišta Peto-
letke u Hrvatskoj, Sloveniji, Crnoj Gori, Ma-
kedoniji, Bosni i Hercegovini i Kosmetu; hr-
vatski pisci posetili su Srbiju i Sloveniju, a
slovenački pisci Hrvatsku i Srbiju.

Od Prvog kongresa do danas u Savez knji-
ževnika Jugoslavije, preko udruženja književ-
nika po svim republikama, učlanjeno je iz re-
dova kandidata 47 novih književnika, tako da
danas u našoj zemlji ima oko dve stotine pe-
deset pisaca. Najviše novih članova primilo je
Udruženje književnika Slovenije — 20 kan-
didata; zatim Udruženje književnika Srbije 14,
Hrvatske 8, Bosne i Hercegovine 4, a Make-
donije 1, dok u Crnoj Gori nije učlanjen ni-
jedan novi književnik.

Književnici Jugoslavije imaju danas mogućno-
sti da po republičkim centrima razviju i ne-
guju društveni život. Osim svojih klubova, po-
jedina udruženja imaju i letovališta za svoje
članove. U Beogradu postoji Dom Saveza knji-
ževnika Jugoslavije, u čijim se prostorijama
nalazi i Klub književnika. Savez ima letova-
lišta u Voloskom. U Zagrebu postoji i zajed-
nički klub hrvatskih književnika i novinara.
u Ljubljani, isto tako, književnici i novinari
imaju zajednički klub, a Udruženje književnika
Slovenije ima i svoje letovalište na Bledu.
U Sarajevu je nedavno otvoren klub književ-
nika i ostalih umetnika Bosne i Hercegovine.
Od osnivanja Kluba književnika u Beogradu,
30. aprila ove godine, pa do 15. decembra, odr-
žano je u klupskim prostorijama 17 koncerata

i predavanja, na kojima su učestvovali dramski umetnici, muzičari i književnici iz Beograda, kao i gosti iz drugih kulturnih centara naše zemlje.

Savez književnika Jugoslavije organizovao je posete književnika i drugih javnih i kulturnih radnika iz inostranstva našoj zemlji. Kao gosti Saveza boravili su u Jugoslaviji mnogi književnici iz zemalja narodne demokratije, Amerike, Francuske, Argentine, Finske, Švedske, između ostalih veliki američki književnik, naš zemljak, Luj Adamič, a nedavno i francuski književnik Žan Kasu.

Za poslednje tri godine, od Prvog kongresa, književnici Jugoslavije napisali su i izdali veliki broj novih dela. Između ostalih to su dela Ive Andrića („Nove pripovetke“), Veljka Petrovića (dve zbirke pripovedaka), Isidore Sekulić („Zapisi o mome narodu“), Jovana Popovića („Istinite legende“), Dušana Kostića (zbirka pesama „Zemlji voljenoj“), Branka Ćopića (osam knjiga stihova i proze), Gvida Tartalje (zbirke pesama: „Priče o brigadama“ i „Naše more“), Ota Bihalji-Merina (roman „Doviđenja u oktobru“ i drama „Livnica“), Oskara Davića (dnevnik „Među Markosovim partizanima“ i poema „Zrenjanin“), Skendera Kulenovića (poema „Zbor derviša“), Isaka Samokovlije („Nosać Samuel“), Janka Đonovića („Gorki tokovi“, knjiga pesama), Slavka Janevskog (zbirke pesama), Blaža Koneskog („Zemljata i Ljubovta“), Vanče Nikoleskog (zbirke pesama za decu), Goga Ivanovskog, Borisa Bojadžiskog, Jovana Boškovskog, kao i dva zbornika književnih radova makedonskih pisaca: „Ilinden 1903“ i „11. Oktomvri“. Zatim dela Eriha Koša (dve knjige proze), Ivana Božića (drama „Povlačenje“), Josipa Barakovića („Sinovi slobode“ roman), Viktora Car-Emina („Danuncijada“), proza Ivana Dončevića, dve knjige stihova Marina Franičevića, proza Jože Horvata, poezija i proza Draga Žer-vea, proza Vjekoslava Kaleba i Ervina Šinka, drame Slavka Kolara, poezija Gustava Krkleca, roman „Vranjara“ Ivanke Lašovske; proza Novaka Simića i Josipa Pavičića, pesme Vesne Parun, Grigora Viteza, Sime Vučetića; pesme Otona Župančića i Mateja Bora; prozna dela Miška Kranjeca i Prežihova Voranca; dela Franca Bevka, Edvarda Kocbeka, Franceta Kosmača, Bratka Krefta, Ive Minatija, Jože Pahora, Milana Šege, Janeza Potrča, Antona Slodnjaka, i mnoga druga dela objavljena po časopisima, zbornicima i drugim publikacijama.

Ceneći napore i umetničko stvaralaštvo naših pisaca, Komitet za kulturu i umetnost Vlade FNRJ nagradio je 1947. godine 16 književnika nagradama od 30.000 do 60.000 dinara za naj-

bolja dela iz oblasti romana, pripovetke, poezije, drame, prevodne literature, dečje književnosti i putopisa. Jugoslovenski pisci, kojima su stalnom brigom Partije i naroda pruženi najbolji danas mogući uslovi za rad i život, dali su isto tako i svoj materijalni prilog za što brži i uspešniji razvitak zemlje. Prilikom upisa državnog zajma, godine 1948. oni su priložili sumu od blizu dva miliona dinara.

Na Kongresu u Zagrebu, obimnim referatima koji će zahvatiti u sve domene književnog stvaranja kao i diskusijama oćeniće se dosadašnje stvaralaštvo jugoslovenskih pisaca i daće se smernice za njihov dalji, još intenzivniji i plodniji rad.

